

24.12x31.77	1	עמוד 10	גלובס - הערב	10/01/2012	30346998-2
אגם הוצאה לאו - 37370					

מו"מ ללא מולד

כדי להצליח במשא ומתן עם העולם הערבי, עלינו לשנות את הקודים התרבותיים בתהליך ההידברות • כך עולה מספרו של אלי אבידר - איש מודיעין ומשרד החוץ לשעבר, שהשתתף בלא מעט הידברויות בין ישראלים לערבים • כשהשינוי מתחיל בתוכנו / יניב מגל

חתוך המשא ומתן בקמפ דייוויד 2000. למטה: אבידר (צילום: רויטרס ותמר מצפי)

שלום. התפיסה המגלומנית הזו מרתיעה את הערבים. זה מרגיז אותם שמדינה קטנה במזה"ת לוקחת לעצמה את העצמאות לומר להם מה לעשות.

• נושא הידברות נוסף שלא מוצה כלל לטענתך נוגע לשיחות בין רתות. לדברך, חלק מהאסלאם הוא מתן ועלינו להידבר איתו כדי שלא נגיע למצב שבו מספר פסקי הלכה של קיצוניים ייחשבו לדבר ההלכה האסלאמית בנושא הסכסוך עם ישראל. אתה בעצמך פעלת בנושא.

"בספר אני מביא דוגמה של איש דת בכיר מאוד בטורקיה שהפגשתי בינו לבין הרב בקשי דורון אבל הקשר לא נמשך, ופתאום, אחרי אירועי המרמה, הוא היה איש הדת היחיד בטורקיה שאמר שארדואן טעה. למה לא נמשך הקשר איתו? ישראל לא מבינה את החשיבות של זה להלוטין. כשחכמי דת משתי הדתות נפגשים, זה נתפס כסוג של מפגש בין הזויים שנפגשים ואין בזה תכל'ס, אבל יש בזה המון תכל'ס".

ואי אפשר, כמוכן, שלא להתייחס לאיום האיראני. לפי אבידר, גם בתחום הזה ישראל והמערב עשו מספר טעויות. אחת מהן היא ההתייחסות המילולית לאיראן במקום למנהיגה הקיצוני, משל כולם באיראן מסכימים עמו.

אבידר: "זה חוסר אחריות ממדרגה ראשונה, הברברת התקשורתית הזו. הדבר היחיד שאני יכול להתנחם בו זה שכאיראן בטח לא מאמינים שזו מציאות ישראלית אותנטית, אלא ניפוח של אמצעי המדיה שצריכים למכור כותרות".

המדריך למו"מ

הדרגתיות: לא הופכים ברגע מאויב לאוהב. בכלל, סבלנות היא תכונה מוערכת בעולם הערבי

סטטוס קוו, לכאורה: המילה "חדש" אינה קוסמת אלא מפחידה. כדאי להימנע ממנה צניעות: עדיף להיראות צנועים מול העולם הערבי ולא לפתח התנהלות פטרונית ג'נטלמנית, בעיקר לנוכח התדמית הארוגנטית שיש לישראלים בעולם הערבי

לא יוצאים לשנות את העולם: בעולם הערבי לא מחכים לאיירים הישראלים על הסוס הלבן שיביאו אליהם הי-טק ודרמורקטיה

אין "צו הרחבה": שלום הוא מפגש אינטרסים, אבל ייתכנו גם אינטרסים סותרים כדאי לפרגן: כך יוצרים קשר עם מנהיג הצד שמנגד לא זונחים חברים: ע"ע צד"ל. כך לא נעודד אותם להיות "חברים" שלנו לא להזניח את הערוץ הדתי: יש אסלאם מתון והוא יכול בהחלט להשפיע על הסכסוך להימנע מהבללות: בעיקר מול מול מנהיג קיצוני, צריך להתייחס אליו ולא למדינתו. לא "איראן" אלא "אחמדינג'אד"

"צו ההרחבה אצלנו פועל גם לשלילה. אם למשל היינו בוחנים אחרי תקרית המרמה מה הישראלים חושבים על יחסי ישראל-טורקיה, היינו שומעים שאוי ואבוי, היחסים נהרסו, אבל בימי ארדואן רמת המסחר בין המדינות רק עלתה. כלומר, אפשר לקיים יחסים פוליטיים בעייתיים ובמקביל לפתח את הכלכלה".

• אחד הרברים המפתיעים שאתה כותב זה שדווקא רעיון "המזרח התוכן החדש" של פרס, עם כל הכוונות הטובות, מתקבל שם רע. "הכשל הוא בעצם המילה 'חדש'. יש פה

אבידר: "הכשל הוא בעצם המילה 'חדש'. יש פה תהום בין העולם המערבי לערבי. אצלנו 'חדש' נתפס כחיובי, בעוד בעולם הערבי, ה'חדש' נתפס כמאיים"

תהום בין העולם המערבי לערבי. אצלנו 'חדש' נתפס כחיובי, בעוד העולם הערבי מייחס חשיבות להיסטוריה. ה'חדש' נתפס שם כמאיים. ההגדרה הלא צנועה של 'מזרח תיכון חדש' קוממה מאוד את האינטלקטואלים בעולם הערבי. הנקודה הכי רגישה בחזון הזה הייתה בנוגע לשינוי המשטרים ועל זה בוודאי לא קיבלנו הערכה מהמנהיגים שרצו לעשות איתנו

אצלנו הופכים ברגע רודן אכזר למנהיג דגול, כי הוא חתם איתנו על הסכם. האם לא הגיוני שמעבר כזה מאויב לאוהב יהיה יותר הדרגתי?".

• אחד ההבדלים שאתה מתאר בספר הוא שלמשל במצרים אין סתירה בין הראייה בשלום עם ישראל כאקט חשוב לבין הרצון להחלישה, בעוד שאצלנו הסכם שלום משמעותו איחוד אינטרסים מולא של המדינות.

"בישראל יש 'צו הרחבה' אוטומטי, אבל העולם לא עובד ככה. בעניין עסקת שליט לדוגמה פתאום מדברים פה שיש פרטנר בצד השני ושחמאס לא נורא כמו

ווקא בתקופה שבה מו"מ מדיני נדמה לחלום נשכה, יוצא ספר מאיר עיניים בנושא - "התהום", מאת אלי אבידר, הוצאת אגם. אבידר, יליד מצרים, לשעבר, הוא איש מודיעין ומשרד החוץ (כיום מנכ"ל מכון היהלומים וגם יו"ר "העמותה לקידום דרך אחרת"), שהיה מעורב בלא מעט משאים ומתנים כלכליים, מדיניים ודתיים מול העולם הערבי.

לטענת אבידר דווקא חוסר הבנה ברמה התרבותית הוא זה שבמידה רבה מכשיל את ישראל מלהגיע לשלום עם הערבים.

• אולי חלק מואתו "חוסר הבנה" קשור בדרישות לגיטימיות. למשל, שיהיה שלום עם המילה "נורמליזציה" ולא "בכאילו"?

"הנורמליזציה נתפסת בצד הערבי כשלילית, כי יש משקעים רביי שנים כלפי ישראל. להגיד בגלל זה שהם לא רוצים נורמליזציה, נקודה, זו קפיצה למסקנה לא נכונה. במקום לצייר את התמונה ואו לרדת לרזולוציות, אני מציע להתחיל איתן. קודם לקדם פרויקטים משותפים ובסוף אלה יתחברו לתמונה השלמה.

"יש הבדלים תרבותיים שאולי הגישה הערבית כלפיהם היא יותר נכונה.

קצת קולטורה: מו"מ עם הערבים יצליח בעקבות שינוי הקודים התרבותיים, ספר חדש

24.38x31.7	600	1	עמוד	כותרת	06/01/2012	30270059-6
אגם הוצאה לאו - 37370						

"העיר" שומר על החינוך במודיעין
עמ' 16-28

ערי מודיעין

עוד אלופה מקומית
אחרי יוליה גלושקו, אלופת ישראל בטניס נשים, יש למודיעין אלופה נוספת הפעם בג'ודו: רותם שור יהורם גלילי, עמ' 52

אילן בסון
מרכז שרות לכל סוגי הרכב

יש מי ששומר על הרכב שלך...

גם מכוונות כללית סניף חדש

רשת העיר

גיליון 748
6.1.2012
כל עיר והעיר שלה

עוזי נבון ומכרים מגיעים להופיע בפאב אומה אוהד עזרתי, עמ' 48

פייסבוק

הרשתות החברתיות סומנות רבות לילדים. ההורים חסרי אונים ולסופרת דנה אבירם ממודיעין יש כמה המלצות טובות כדי להילחם בתופעה מאת עמליה שנוולד, עמ' 16

מתארגנת קבוצת תושבים לתביעה משפטית נגד בוק מרקט עמליה שנוולד, עמ' 18

כבישים בטוחים: יותר מדי מהירות, פסי האטה וכיכרות תנועה רותי בוסידו, עמ' 24

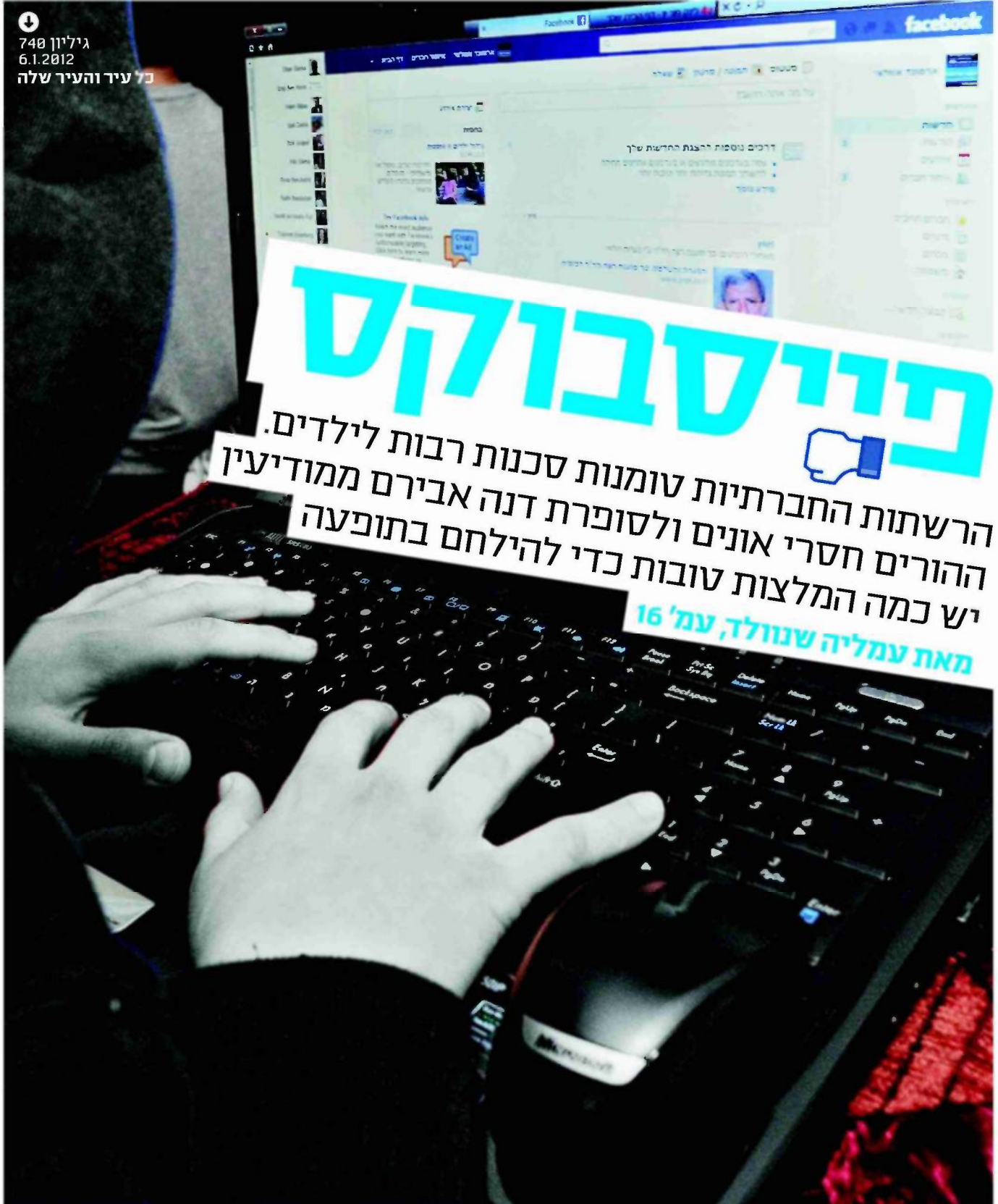
יש מי ששומר על הרכב שלך...

טל' 08-9799970 // רחוב המכונאי 15 אזור המלאכה (ישפרו) מודיעין // www.bason.co.il

גם מכוונות כללית סניף חדש

אילן בסון
מרכז שרות לכל סוגי הרכב

18.38x22.13	31	עמוד 16	העיר ערי מודיעין - כותרת	06/01/2012	30270076-5
אגם הוצאה לאו - 37370					

 גיליון 740
 6.1.2012
 כל עיר והעיר שלה

פייסבוקס

הרשתות החברתיות שומנות סכנות רבות לילדים.
 ההורים חסרי אונים ולסופרת דנה אבירם ממודיעין
 יש כמה המלצות טובות כדי להילחם בתופעה
 מאת עמליה שנוולד, עמ' 16

24.32x29.48	32	עמוד 16	כותרת - ערי מודיעין	06/01/2012	30270078-7
אגם הוצאה לאו - 37370					

זהירות, שכנה ברשת

הרשתות החברתיות עומנות סכנות לילדים כגון: השמצות על הקירות והתחזות לאחרים. ההורים חסרי אונים והסופרת דנה אבירם מנהלת קרב מאסף נגד התופעה

בתמונה הגדולה צילום אילוסטרציה ילד גולש בפייסבוק בתמונה הקטנה עטיפת הספר פייסבוק צילום דנה אבירם

הרשתות החברתיות כבר מזמן מפילות ממשלות, יוצרות פיכות ובכלל קובעות את סדר היום הציבורי, אבל מול הכוח העצום שלהם עומדים הילדים של כולנו, שעוד לא ממש יודעים איך להתנהל מול הכלי הזה. פגעי עות חברתיות על הקירות, קבוצות שגאה, התחזות לאחר - הפייסבוק לקח את הח"רם הישן והטוב והפך אותו למפלצת. דנה אבירם, מחברת הספר "פייסבוקס", מנהלת נגדה קרב מאסף.

קללות על קיר הפרופיל

רונית (שם בדוי), לומדת באחד מבתי הספר היסודיים במודיעין. היא סיימה את ארוחת הערב, נכנסה לחדרה והפעילה את המחשב. אחרי מספר דקות אמה של רוי נית שמעה צעקה מבוהלת והתפרצות בכי. היא רצה לחדרה של רונית ומצאה אותה מתייפחת מול מסך המחשב: על קיר הפרופיל שלה ריצדו קללות והשמצות מבהילות בקיצוניות. הכותב היתה דמות לא מזוהה, שרונית אישרה רק יומיים לפני כן, וכי ששאלה אותו מיהו, הוא רק ציין: "אביב". אביב, ילד מכיתתה של רונית, הכחיש כל קשר לאירוע, ורונית המבוהלת אפילו לא ידעה במי לחשוף.

"דיברתי איתה על זה כל הערב, ניסיתי להרגיע אותה ולדבר עם ההורים, לראות אם משהו יודע משהו", אומרת אושרה (שם בדוי), אמה של רונית. "הרפסנו את הדרך, ולמחרת רונית הגיעה איתו לבית הספר. היא סיפרה על מה שקרה למורה, והמורה יזמה שיחה עם כל הכיתה. רונית חזרה הביתה, חנוקה מדמעות וסיפרה שאף אחד לא הודה ולא סיפר מי זה, ושחושבים שזה אולי ילד שעזב את בית הספר, אבל אי אפשר לדעת. זה לא חוזר על עצמו מאז, אבל רונית עדיין במצוקה קשה". אושרה עשתה ככל יכולתה למנוע הישנות של אירוע כזה. "ישבתי איתה אחר כך ומחקנו את כל החברים שהיא לא ממש מכירה וחסמנו את הפרופיל שלה לאלה שאינם חברים. ועדיין אני מרגישה חסרת אונים מול האפשרות שמישהו יוכל לפגוע בה ככה שוב".

מקום לא בטוח לילדים

המקרה של רונית אינו הראשון בעיה, כמובן. דיווחים על פתיחת קבוצות שגאה כנגד תלמידים דחויים או מורים, זיוף פרופיל של ילדי מהכיתה והשמצת ילדים אחרים בשמם, העלאת תמונות מביכות או מזויפות של ילדים לרשת הפוכים לדבר שגורתי, למרבה הצער. גם על הקיר של הבת שלי כתבו השמצות וקללות", מספר שחר (שם בדוי), אב לילדה אחרת הלומדת בבית ספר יסודי בעיה. "המורה יזמה דיון בנושא, אבל קשה לי להאמין שזו הפעם

האחרונה שזה יקרה". דנה אבירם, עובדת סוציאלית בהכשרתה וסופרת מצליחה ממודיעין, ספירה האחרון "פייסבוקס" מתעסק לעומק בסוגיית הרשתות החברתיות, אומרת כי חשוב להבין שהיום גם לתלמידים בכיתות ב' ו-ג' יש פייסבוק, "ובפייסבוק יש המון סכנות: הכרת זרים, חשיפה של מי דע לא מתאים, פגיעות חברתיות ובעצם הכל. העובדה שמדובר בגילאים צעירים כל כך, שלא מכירים את הרשת ואת סכנותיה ולא יודעים לווסת את ההתנהגות שלהם ברשת, הופכת את הפייסבוק למקום מאוד לא בטוח עבור ילדים".

לדברי אבירם, בהרצאות שלה היא נתקלת במקרים נוספים שחוו ילדים וילדות אחרים, "ובסוף כל הרצאה, באופן קבוע, ניגשים אלי ילדים ומספרים את סיפוריהם האישיים, ותאמיני לי, מתרחשים ברשת דברים מזעזעים ועלבונות שקשה לתקן במשך חודשים אחר כך. אפילו לנו, המבוגרים, קשה לשלוט במתרחש ברשתות החברתיות: קל לנו לפגוע בטעות במישהו ואפילו להעביר שמועה שגויה, אבל הילדים חשופים לזה פי כמה, והם בגילאים רגישים הרבה יותר".

תחליף לקשר בינאישי

"אני לא רוצה להישמע אנטי פייסבוק או משהו", אומרת אבירם בחיוך, "אני בעצמי משתמשת הרבה מאד בכלי הזה, ואני חושבת שהוא כלי כמו כל כלי - אפשר להשתמש בו לטובה, אפשר לדעה. אבל אי אפשר להתעלם מההרגשה שאפילו חברת המבוגרים לא מבינה את הכלי הזה ועוצמתו עד הסוף, והילדים שלנו - הם מוצאים את עצמם ממש לבד מול כל המורכבות שלו".

את יכולה להסביר למה הפוטנציאל של פייסבוק לילדים הוא מופכן כל כך? "תראי, הילדים נמצאים בגיל שבו הצורך בקבוצה, בשייכות, הוא הצורך החשוב ביותר. כל אחד שואף למקום חברתי משלו, ובשם הצורך הזה, החברים הם הזירה המשמעותית ביותר להתרחשות. כל דבר שקורה בפייסבוק הופך להיות הדבר הכי משמעותי, וכיוון שילדים לא יודעים את הסכנות הפוטנציאליות, לא יודעים לווסת את השימוש או לעשות שיקול דעת נכון, התמונה הופכת להיות מורכבת פי כמה. למעשה, הפייסבוק הפך לתחליף לקשר בינאישי, אבל זה קשר בינאישי שהחוקים בו אחרים לגמרי. הילדים שלנו מוצאים את עצמם בתוך כל זה הכי לבד".

מה את מציעה להורים לעשות? לא פור על הילדים להשתמש בפייסבוק? "אני לא מאמינה בנייתוקים, גם בגלל שאני לא מאמינה שזה אפשרי, כי אם לא במחשב, אז הילדים יפתחו פרופיל דרך

האיפון, ואם לא עכשיו אז בעוד שנה. הפתרון וההתמודדות עם האתגרים של הרשת יבואו דרך חינוך ותקשורת בין ההורים לילדים על הנושאים האלה. צריך פשוט לדבר על זה: אילו תמונות מעלים, את מי מאשרים ואילו אינפורמציה חולקים ואיזה לא. ילדים פשוט לא יודעים את כל הדברים האלה, והמבוגרים, שחלקם לא מבינים איך להשתמש בפייסבוק בכלל, לא יודעים איך לעזור".

כלומר, את ממליצה להורה להיות חבר של הילד שלו בפייסבוק? "קודם כל, כל הורה, שיש לילד שלו פייסבוק, חייב לפתוח רף בעצמו. הוא חייב לדעת איך זה פועל, מה קורה שם, ולא רק כדי להתעדכן במה קורה לילד שלו, אלא בשביל להוות כתובת לגיטימית עבור הילד. אם הילד ירגיש שהורה לא מבין מה קורה ברשת, הוא לא יפנה אליו לקבל עזרה אם יקרה משהו, וזה מבחינתי המקום הכי מסוכן. ההורה צריך לתת לילד הרגשה שהוא מוכן להבין את המקום הזה, ולא לשלול אותו מלכתחילה".

אז להציע חברות או לא להציע? "כדאי להציע, למרות שלא בכל גיל הילד יהיה מוכן לאשר. גם חשוב לדעת לכבד את הפרטיות של הילד, בפרט בגיל ההתבגרות, ואם הוא מאשר אותך, לדעת למה להיכנס וממה להתעלם. בכל מקרה, הכל זה חלק מתקשורת. אם אתה מצליח ליצור עם הילדים שלך חיים של שיתוף,

בלי לנעול דלתות או להסתיר, זה יהיה תקף גם לגבי המחשב. צריך להשתרל לא להגיע לכוחניות, כי מול כוחניות, ילדים, ובעיקר קר מתבגרים, ינסו להסתיר. בכלל, ככל שהילד גדל, אנחנו משהררים אותו יותר ויותר: הוא יוצא החוצה וחוזר בשעות יותר ויותר מאוחרות. אתה חייב לסמוך עליו, אבל יחד עם זאת, אתה חייב להיות רגיש. כל שינוי במצב הרוח וההרגלים מחייב בדיקה וברירה, גם אם זה נותן תחושה של פולשנות לפעמים. כמוכך, גם בירור צריך לעשות בדגישות".

↓ אחרי מספר דקות אמה של רונית שמעה צעקה מבוהלת והתפרצות בכי. היא רצה לחדרה של רונית ומצאה אותה מתייפחת מול מסך המחשב: על קיר הפרופיל שלה ריצדו קללות והשמצות מבהילות בקיצוניות